

GLASILO KATOLIŠKE AKCIJE ZA KAMNIŠKO IN MORAVŠKO DEKANIJU

NAŠ LIST IZDAJA MISLJONIŠČE V GROBLJAH, P. DOMŽALE. — UREJUJE IN ZASTOPA IZDAJATELJA JOZEF GODINA C. M., DOMŽALE-GROBLJE. — TISKA MISLJONSKA TISKARNA, DOMŽALE - GROBLJE. ZA TISKARNO JOŽE GODINA, GROBLJE. — IZHAJA MESEČNO. POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 1 DIN, CELOLETNA NAROČNINA 12 DIN. INSERATI PO DOGOVORU. ROKOPISI SE REDNO NE VRAČAJO.

BOŽJE PISMO ČLOVEŠTVU

Pismo božje človeštvu?! Nekaj krasnega bi to bilo! Ali morda že imamo tako pismo? Seveda! Poslušaj! V juniju leta 595. je pisal sveti Gregor Teodoru, osebnemu zdravniku cesarja Mavricija, tole: »Če bi bili za dlje časa odsotni od kraljevega dvora, pa bi prejeli pismo od svojega kralja, bi gotovo ne odnehali prej, tudi spanja si najbrž ne privoščili, dokler ne bi izvedeli, kaj nam piše naš zemeljski kralj. Nebeški Kralj, Gospod vseh ljudi in angelov, ti je nalašč za tvojo večno srečo poslal več pisem, in vendar, častitljivi sin, si ne vzameš časa, da bi jih vneto in vestno prebiral. Potrudi se torej, prosim te, prebiraj in premišluj vsak dan besede svojega Stvarnika. Spoznavaj Srce božje v božjih besedah.« Gotovo si že uganil, da je to pismo, o katerem sem govoril, Sveto pismo. — Sveto pismo, ki obsega 72 pisem, so spisali od Boga razsvetljeni možje deloma pred, deloma po Kristusu. Sveti Duh jim je dal to misel in jih je tudi vodil pri pisanju. On je namreč na pisce Svetega pisma na prav odličen način vplival; navdihnil jih je, da so pisali, in jih je pri pisanju razsvetljeval. Zato so zapisali ti možje b o ž j o b e s e d o in ne samo svojo človeško. Sveto pismo ima torej svoj izvor v Bogu, izhaja od Boga. Bog sam ga nam je dal. Kristus je v svojih govorih večkrat to tudi omenil. Cerkveni zbori so izrečno poudarili, da je Bog sam vzročitelj vsega Svetega pisma. Sveti Avguštin pravi: »Je tako, kakor da je roka Kristusova sama vse Sveto pismo napisala. Skozi pisatelje je govoril Sveti Duh.« Sv. Duh se je poslužil pisateljev tako, kakor se poslužil organist orgel ali godec svojega instrumenta. Toda možje, ki so pisali Sv. pismo, niso bili mrtvo orodje v božjih rokah. Bog jim je vdahnil pred pisanjem le vse svoje misli, oni so pa te božje misli vsak na sebi primeren način povedali, kakor so pač najbolje znali. Ali nima sv. Gregor potem prav, če imenuje Sveto pismo pismo božje? Mislim, da! Če si ti istega mnenja, potem se ravnaj po nasvetu sv. Gre-

gorija, ki ga je dal Teodoru, in pridno prebiraj to pismo božje, ki je pisano tudi zate. Da te bo pa to sveto branje še bolj mikalo, ti hočem povedati še več lepega o Svetem pismu.

DUHOVNE VAJE.

Ko je obhajal sedanji sveti oče leta 1929. svojo petdesetletnico mašništva in je ves katoliški svet z otroško vdanostjo v izrednem svetem letu praznoval ta duhovniški jubilej Kristusovega namestnika na zemlji, takrat je pokazal papež Pij XI. iz globoke hvaležnosti za vse neštete duhovne darove ob priliki zlate maše svojim duhovnim otrokom tisto zlato pot, ki naj bi privedla današnji svet do resnične in večne sreče. Izdal je posebno okrožnico. V njej razlaga vneto in z navdušenjem pomen in sadove duhovnih vaj za posameznika in za človeško družbo zlasti v naših nemirnih dneh. Objavili bomo iz istega papeževega pisma deloma prosto deloma dobesedno nekatere misli in odstavke v nadi, da bo zanimanje za duhovne vaje tudi med vami vedno bolj rastlo in bomo tudi mi deležni velikih milosti, duhovnega razsvetljenja in božje moči, ki nas bo spodbujala in neprestano priganjala, da obnovimo svet v Kristusu.

Bolezen novega časa.

Kdor današnji čas le površno opazuje, bo moral priznati pomen in korist duhovnih vaj tudi za sodobnega človeka. Najnevarnejša bolezen sedanjega sveta in vir vsega težkega gorja, ki ga bridko občutimo vsi, je velika lahkomiselnost in zaslepljenost, ki spravi toliko ljudi na stranpota. Današnjega človeka raztresa nešteto zunanjih stvari. Ves je zaljubljen v zunanji, vidni svet. Žeja ga po bogastvu in premoženju. Hrepeni po uživanju. Vse to slabi v človeku smisel za višje duhovne dobrine. Človek se je zapletel v mreže tega minljivega sveta, da ne najde več časa in ne veselja za večne resnice, za premišljevanje božjih postav in v pehanju za

posvetnostjo končno pozabi tudi na Boga samega, ki je začetek in konec vsega ustvarjenega.

Čudodelno zdravilo.

Kljub temu, da se pokvarjenost in brezbožnost vedno bolj širita, pa Bog še ni nehal z vedno novimi in izdatnimi milostmi pritegniti ljudi k sebi. Ni bolj primernega zdravila za zbegano, nemirno, raztreseno in pozunanjeno človeštvo kot so duhovne vaje. Človeški duh se odpočije v Bogu in njegovi večni resnici. Človek se dviga z božjo pomočjo nad temo in mrak, ki obdaja njegovega duha, in iz jasnih božjih višin zagleda v novi luči ta svet in sebe. Nič ga ne moti, ko premišljuje večne resnice. Prost je vsakdanjega dela in skrbi, odtegnil se je iz družbe, ki ga sicer obdaja, v tišini duhovnih vaj poslušaja božjo besedo in jo premišljuje, išče odgovora na zadnja odločujoča vprašanja, ki so že od nekdanj najgloblje zgrabila človeštvo: »odkod in kam«.

Božji zdravnik.

Pri duhovnih vajah spozna človek samega sebe, jasno vidi zaznamovano pot, ki ga naj pelje skozi ta svet na oni svet, obenem pa se zaveda tudi mnogih ovir in zaprek na tej poti. In te je treba odstraniti. Vse, kar je slabega in grešnega zrastle v duši in se zajedlo v zdravo duhovno življenje, je treba odstraniti. Težke duševne notranje operacije so to. In vsi se vračajo ozdravljeni in pomlajeni iz tega duhovnega zdravilišča.

Novi človek.

Duhovne vaje odprejo človeku oko, da spozna vso minljivost in ničevost sveta. S tem večjim navdušenjem pa sledi Kristusu, ki je pot, resnica in življenje, da sleče starega pokvarjenega človeka in obleče Kristusa. V samotni in tišini duhovnih vaj se zbudi človek šele k pravi krščanski zavesti. V sveti božji luči spozna nadnaravni božji svet, v katerem živi in v katerem naj bi se vedno bolj ukoreninil, da bi postal v vsem podoben Kristusu. Čisto naj bi spregledal sebe in poza-

bil nase, da bi z apostolom Pavlom govoril: »Ne živim več jaz, marveč Kristus živi v meni«.

Pot do sreče.

Velike in nepopisne lepe stvari doživi človek pri duhovnih vajah. Svet z vsem lepim in dragocenim in osrečujočim je le senca v primeri s srečo, ki napolni vsakega obiskovalca du-

J. Langerholc:

S pristriženimi peruti...

Bilo je nekako okrog leta 1900. Obiskoval sem tiste dni gimnazijo v Kranju. Nekega večera se je kot blisk raznesla po mestu vest: »Č...jev Lozje je zaklan. Do mrtvega! Nek mesarski pomočnik ga je!« — Kako je do tega prišlo? Mesarski pomočnik je hodil po mestu s peresi »za korajžo« na klobuku. Omenjeni Lozje mu jih je raztrgal: za tisti čas največja žalitev za vsakega fanta. Tudi ta fant je bil radi tega čina globoko užaljen. Divjal je domov, si poiskal nož, hodil po mestu semtertja in zasledoval svojega žalivca. Ko ga je zagledal, je bliskoma planil k njemu in mu zasadil nož naravnost v srce. Poklicani zdravnik je moral ugotoviti samo še smrt, pišejo navadno časopisi, ko pišejo poročila o takihle žalostnih slučajih.

Čudna zver je človek, sem bral nekje zapisano. Kar malo nerodna beseda, ali ne? Nemški pesnik Šiler pa je zapisal v svoji znameniti pesmi o zvonu, da je nevarno dražiti leva, in strašen da je tigrov zob, toda nekaj najstrašnejšega je človek, kadar v svoji neukročni besnosti podivja. Strašna je ta obdolžitve! In vendar bridko resnična.

Divja jeza, ki izvira iz žaljene samoljubnosti, iz napuha, iz koristolovstva in še iz celega števila drugih strasti, je že nekaterega mladeniča upropastila in mu zaprla pot do lepše bodočnosti. Knjiga njegove mladosti je zamazana s celo vrsto kazni radi poboja, pretepa, pijančevanja in drugih nerodnosti. Potem pa, ko pride ta rod k pameti in bi si rad pomagal do boljšega stališča v človeški družbi, mu pa te mladostne zablode hodijo na pot in ga ovirajo na potu do napredovanja.

K županstvu občine K... na Gorenjskem je prišel te dni po npravstveno spričevalo mladenič s precej burno preteklostjo. Povedal je, da bi rad dobil primerno službo, ker se je naveličal te večne negotovosti, v kateri sedaj živi. »Zato vas prosim,« je nagovarjal župana, »naredite mi dobro spričevalo.« Siromak, občinski predstojnik! Kako naj pa naredi dobro spričevalo, če je pa napisanih v

hovnih vaj. Današnji čas zastonj in zaman išče sreče, ako ne nameri svojih korakov v božji svet. Duhovne vaje pa vsebujejo, kakor dokazuje izkušnja, čudovito skrivnostno moč, ki pomiri in osreči človeka. To potrjujejo vsi nešteti udeleženci duhovnih vaj ravno v naših dneh, ki so se vračali iz tega oddiha pri Bogu veseli in močni, prerajeni in povsem prenovljeni v Kristusu.

zapisniku toliko število prestanih kazni! Dragi moj! Ti si tisti, ki si nočindan pišeš knjigo dobrega ali slabega življenjskega spričevala in ne župan ali njegov tajnik. Pa si vendar mnogi sami zamažejo knjigo svoje mladosti, potem se pa na župana jeze, češ, tako slabo spričevalo mi je naredil! Zapomni si: **Ti sam si pišeš spričevalo svojega življenja!**

Karkoli delaš, delaj previdno in glej na konec, je bilo pravilo starih Rimljanov in je kljub svoji starosti še vedno moderno. Nekaj žalostnega je gledati ne samo otroke, ampak še bolj odrasle ljudi, ki se ne znajo niti najmanj premagovati, ne znajo sami sebi zapovedovati, ne sami sebe obvladati. Celo morje gorja bi izginilo iz naše lepe zemlje, če bi se ljudje naučili enega: sami sebe obvladati.

Tega dela se je pa treba priučiti zadosti zgodaj, koj v mladosti, če ne, bo prepozno. Prepozno!!!

Pripoveduje se, da je imel znani grški modrijan Sokrat strašno jezično ženo, ki mu je s svojimi jezikom prizadejala marsikaj hudega. Nekega

dne ga je na vse pretege zmerjala tako, da se je mož svoje jezične Ksantipe že prav pošteno naveličal. Vzel je svoj plašč in je šel v mesto, na boljši zrak. Ko je odhajal z doma, ga je vsa besna ženska polila še s pomijsami. Kaj menite, kaj je na to ljubeznivost storil Sokrat? Morda, da je šel nazaj in svojo boljšo polovico pošteno ozmerjal? Če ne še oklofotal? Prav nič takega ni storil. Nasmehnil se je, in čisto mirno je pripomnil: »No, no, saj sem vedel, da tako gromenje nikoli ne mine brez plohe.« Kaj boste rekli k temu? Da je bil Sokrat mevža? Da ga je imela žena pod komando? Ni res! Pač pa je res, da je Sokrat imel samega sebe pod komando. Znal je samega sebe obvladati.

Rekli smo, da bi si marsikdo rad pomagal, da bi prišel v poznejšem življenju na boljše mesto v človeški družbi, pa mu mladostni pogreški hodijo na pot. Podoben je tiču s pristriženimi peruti — tudi ta bi se rad dvignil v zračne višave, kakor njegovi tovariši, pa se ne more...

Današnji svet hrepeni po časti, po slavi, po rekordih v takozvanem sportnem udejstvovanju. Vemo pa tudi, da se marsikdo pri tem svojem delu in trudu ponesreči in ne pride do svojega cilja. Vemo tudi, da v tem hrepenenju marsikdo ne zna obvladati samega sebe. Moj mladi prijatelj! Vedi, da boš največji rekord dosegel takrat, kadar boš popolnoma zagospodaril sam nad seboj. Pri delu za ta rekord naj te čuva in podpira Bog! Začni pa s tem delom takoj, še danes, če ne, bo prepozno... Ali razumeš, kaj se pravi **prepozno??**

Katoliška akcija fantov iz kamniške in moravske dekanije v Grobljah

Sestanka fantov KA iz kamniške in moravske dekanije v Grobljah, dne 13. oktobra t.l. se je udeležilo skupno 118 fantov. Posamezne fare so bile udeležene kakor sledi: Vodice 18, Komenda 12, Tunice 2, Kamnik 6, Homec 15, Dob 13, Ihan 14, Domžale 14, Mengeš 10, Moravče 9, Brdo 5.

Gospod misijonar Godina je najprej prebral odgovor ministra g. dr. Kreka na pismo, ki so mu ga pisali fantje od zadnjega sestanka. Pismo je fante zelo razveselilo.

Prvi govornik, g. Rudolf Smersu iz Ljubljane, je predaval o važnosti papeževe delavske okrožnice Quadragesimo anno. Fantje so jedrnatim izvajanjem govornika pazljivo sledili in na koncu govora burno odobraval. V debati so se fantje zanimali, kdaj se bo nova organizacija ustanovila in tov. Kosernik iz Ko-

mende je opozoril na izrazito in močno krščansko delavsko organizacijo žosistov v Belgiji, o kateri je pisal letošnji Kres. Misijonar g. Godina je pojasnil, da KA ni poklicana, da bi pri svojih sestankih ustanavljala delavsko organizacijo. KA samo poučuje in vzgaja svoje člane, da katoliški fantje izvršijo svojo dolžnost v vseh drugih organizacijah. Opozoril je, da v kratkem izide (med tem je že izšla) knjižica o žosizmu (deloma ponatis iz Kresa). — Drugi govornik, misijonar g. Tomaž Tavčar, je nadaljeval vrsto dosedanjih predavanj in je govoril o duhovniški in pastirski (kraljevski) službi cerkve. Iz njegovega predavanja so fantje lahko videli, da imajo od cerkve neprimerno več, nego od vsake druge organizacije, da nam cerkev posreduje sploh največje bogastvo, ker nas ne samo časno, ampak tudi večno osrečuje.

V nedeljo, dne 10. novembra se je vršil novemberski sestanek KA. Čeprav je bilo vreme neugodno, ker je dež namočil ceste, so se sestanka vendar udeležili 103 fantje, in sicer iz sledečih župnij: Vodice 10, Komen-da 8, Tunjice 1, Kamnik 4, Homec 10, Dob 13, Ihan 13, Domžale 16, Mengeš s Trzinom in Grobljami 14, Moravče 8, Brdo 2.

Predaval je ravnatelj dr. Joža Basaj iz Ljubljane o pravoslavju.

Po predavanju se je razvila debata, nato se je pa določilo, da se bo

prihodnji sestanek vršil v nedeljo, dne 15. decembra, in sicer ob pol 10 (po maši v Grobljah).

V nedeljo, dne 15. decembra SESTANEK FANTOV KA V GROBLJAH!

Prihodnji sestanek KA se vrši v nedeljo, dne 15. decembra. Pričetek ob pol 10. uri dopoldne. Maša v Grobljah je ob pol 9. Zahtevale se bodo kakor običajno, pravilno izpolnjene izkaznice. Fantje naj pripravijo predloge glede svojega glasila »Kresa«.

Delavske organizacije

73. »Resnično je v tem času število najrazličnejših združenj, zlasti delavskih, mnogo večje kot drugokrat. Ni tu mesto, da bi preiskali, odkod ima več od njih svoj postanek, kaj hočejo in po kateri poti hodijo. Vendar pa obstoja domneva, ki jo potrjujejo mnoga dejstva, da jim načelujejo ponajveč bolj skrivni povzročitelji in da isti uporabljajo metodo, ki ni v skladu s krščanskim imenom in ne z blaginjo držav, in ki delajo na to, da bi, polastivši se vseh delavskih obratov, prisilili tiste, ki se jim nočejo pridružiti, da s pomanjkanjem delajo zato kazeno.«

74. »V takih razmerah se morajo krščanski delavci odločiti, katero izmed obeh imajo raje, ali da se pridružijo združenjem, kjer se je treba bati za vero, ali pa, da snujejo med seboj svoja društva, da tako združijo moči, da se srčno morejo rešiti od onega naloženega, toda neznosnega nasilja. Da je vsekakor nujno želeli to drugo, bi li mogel obstajati kak dvom pri onih, ki nočejo postavljati največje dobro človeka v najočividnejšo nevarnost?«

75. »Gotovo je zelo hvalevrednih precej izmed naših, ki dobro umevajo, kaj od njih časi zahtevajo, ki poskušajo in si prizadevajo, na kak način bi mogli proletarce privedi v boljše razmere, s poštenimi sredstvi. Sprejeli so njihovo zaščito in se trudijo, kako bi pomnožili blagor družin in posameznikov in tudi, kako bi pravično uredili razmerje, v katerem se med seboj nahajajo delavci in gospodarji. Prizadevajo si, gojiti in utrditi v obeh spomin na dolžnost in spolnovanje evangeljskih zapovedi. Te zapovedi namreč človeka odvrta od pohlepnosti, prepovedujejo mu prekoračenje (prave) mere ter čuvajo slogu v državi kljub največjim razlikam med osebami in premoženjem. Iz tega vzroka vidimo, da se večkrat sestanejo odlični možje na enem kraju, kjer imajo med seboj skupne pogoje, združujejo sile ter se posvetujejo, kaj bi bilo najbolj koristno. Drugi se trudijo različne vrste delavcev združiti v primerna združenja, pomagajo z nasvetom in v dejanju ter skrbe, da ne bi prenehalo pošteno in koristno delo. Živahnost vzdržujejo in zaščito nudijo škofje, s katerih pooblastilom in vodstvom več svetnih in redovnih du-

hovnikov med združenimi pridno skrbi za to, kar spada k izobrazbi duha. Končno ne manjka katoličanov, bogatih na premoženju, ki so postali nekako prostovoljni sodrug delavcev, ki so ustanavljali in se z veliko denarjem prizadevajo združenja na široko razširiti. Z njihovo pomočjo je lahko možno delavcu skrbeti ne samo za trenutne dobrine, ampak tudi upati, da si z delom more zaslužiti pošten bodoči počitek. Koliko dobrega je tako mnogotera in živahna delavnost doprinesla za skupni blagor, je bolj znano, kakor da bi bilo primerno to pripovedovati. Iz tega po pravici upamo v bodoči čas, da le tovrstna združenja stalno rastejo in se s pametno zmernostjo vodijo. Država naj štiti te sestanke državljanov, ki so pravno združeni, nikar pa naj se ne vmešava v njihovo notranje poslovanje in red. Njihova življenjska sila se ohranja vsled notranjega vpliva in se le prelahko vsled zunanjega sunka uniči.«

Leon XIII. govori tukaj o strokovnih delavskih organizacijah, ki naj bi stopile na mesto nekdanjih »cehov«. Delavstvo s katoliškim svetovnim naziranjem naj bi bilo vzor strokovnih organizacij, h katerim bi naj pripadalo vse delavstvo. Opirajoč se na to izjavo Leona XIII. je pozval dr. Jan. Ev. Krek že leta 1904. vse delavstvo v skupne strokovne organizacije, ker le v slogi si more delavstvo izvojevati svoje pravice. Po krivici se tu in tam delavstvu očita, da se strokovne organizacije bore za zgolj materialistične cilje. Gre za to, da ima tudi delavec pravice, ki mu gredo vsled dela, ki ga je storil za človeško družbo. Gre za to, da ima tudi delavec pravico do človeka dostojnega življenja. Z eno besedo, tu gre za pravice, katerim se delavec ne more in tudi ne sme odpovedati, ne da bi grešil proti peti božji zapovedi, ki ravnatoko prepoveduje ubijanje samega sebe, kakor ubijanje bližnjega. In kdo ne ve, da se morajo dandanes delavske strokovne organizacije boriti za tiste stvari, ki delavcu gredo po naravnem in božjem zakonu?

Da ne bo kakega beganja med delavci, moramo poudariti, da katoliška načela v krščanskih strokovnih organizacijah morajo ostati vedno neokrnjena. V kulturnih in versko nravnih vprašanjih ostane krščanstvo na katoliških tleh, kadar pa gre za

TAPETNIŠKE, LIČARSKE IN SEDLARSKE IZDELKE

DOBITE NAJCENEJE PRI

MARTIN MALI, Domžale

ZIMNICE, PERESNICE, ZOFE

pravične delavske zadeve, pa nastopi skupno z vsemi delavskimi organizacijami. Kajti le v slogi je moč, in kjer je moč, tam je zmaga! Vodilno besedo v tem boju bo imel močnejši! Zato, krščanske delavske organizacije, na delo!

UREDNIŠTVO

Gg. dopisnike prosimo, če bi sigurno poslali dopise najkasneje do ponedeljka dne 2. decembra. Prihodnja številka izide za praznik Brezmadežne. 11. številka se je zakasnila radi uredniških ovir. Izostati je moral članek, ki je bil prvotno namenjen za to številko.

Vse za zimo

**Jos. Senica
Domžale**

Podružnice: **Moste
Sneberje
Moravče**

Najsvetejša knjiga

Kakor visi v vsaki krščanski hiši na vidnem mestu križ, tako naj bi imeli v vsaki družini Sveto pismo, iz katerega naj bi pogostokrat brali. Žal je mnogo takih družin, kjer nimajo te najpotrebnejše knjige, še več pa je takih kristjanov, ki te svete knjige še nikoli niso vzeli v roke in brali iz nje. Če hočemo družinsko življenje obnoviti v duhu Kristusovem, je treba, da zajemamo božjega duha iz božje besede, ki je zapisana v Svetem pismu. Poiščite Sveto pismo, če ga še imate. Berite ga, če mogoče vsak večer nekaj ali pa vsaj ob nedeljah. Advent je pred durmi. Najlepše branje ob tihih adventnih večerih je brez dvoma skupno branje Sv. pisma.

Z našega razgledišča

DOB. Po triletnem prisiljenem odmoru je imelo Kat. prosv. društvo 20. okt. obnovitveni občni zbor. Ponosno je ta dan zaplapolala z »Doma« zastava v znak nastajajoče nove dobe. Dopoldanska sv. maša ob 10. uri je bila darovana za vse pokojne člane. Popoldne se je pa vršil občni zbor. 150 članov in prijateljev društva je z zanimanjem sledilo dosedanjemu delu ter slišalo glavne smernice za bodočnost. Po predsednikovem pozdravu in uvodnih besedah je zaigral tamburaški zbor tri skladbe. Vihar navdušenja je šel preko dvorane, ko so se po tolikih letih zopet oglasili ubrani zvoki fantovske himne. Nato je zapel pevski zbor štiri pesmi. Navzočim so šle posebno do srca pesmi: »Hej, Slovani!« in »Kresna noč«. Za njim je v jedrnatih besedah gospod dr. Basaj govoril o katoliški prosveti. Poudarjal je velike naloge katoliške prosvete. Nuditi mora najprej izobrazbo; splošno, strokovno, kmetско-stanovsko, socialno. Druga naloga je vzgoja. Vernost mora vladati v družinah, ki je osnovna celica človeške družbe. Naša dolžnost bodi, da vzgojimo javne delavce, ki bodo s čutom odgovornosti združevali pravičnost in poštenje. V duhu katoliških načel naj se vrši vzgoja značajev. Napovedati moramo boj razvadam ter ljubiti svojo domačo zemljo. Končal je s pozivom in željo, da bi po danih smernicah šli do končnih ciljev, da se postavijo trdni temelji srečni družini, narodu, državi.

Iz poročil, ki so bila podana, je pa odsevala jasna slika težkih razmer, v katere je bila s krivičnim razpustom pahnjena naša prosvetna organizacija. V obrambo druš-

tvenih pravic je bilo treba prenašati razne šikane, žrtvovati mnogo potov in stroškov, kar pa vse ni vodilo do zaželjenih uspehov. Zato moramo biti tembolj hvaležni dr. Korošču, ki je kot zvest sin slovenske zemlje, zopet odprl vrata katoliške prosvete, katera so nam zaprli oni, ki niso čutili s svojim narodom. K počitku je bila za dolgo časa obsojena važna vzgojno-prosvetna ustanova, knjižnica. Četudi je bila zelo ovirana v svojem delovanju, vendar izkazuje v tem poslovnem letu 800 izposojenih knjig, kar znači, da raste zanimanje za dobro knjigo. 50 na novo sprejetih članov se je pridružilo k sodelovanju ter znatno pomnožilo število članstva.

Minul je čas, ki bo z žalostnim spominom označen v slovenski in kulturni zgodovini. Dnevi težkih preizkušenj nas morajo napolnjevat z novim pogumom za bodočnost. Vsak, ki se zaveda važnosti današnje dobe, je dolžan, da pomaga uresničevati velike naloge prosvetnega gibanja. Mladinski odseki, v katerih bo predvsem osredotočeno društveno delo, naj pa grade granitne temelje verske in kulturne obnove.

Razšli smo se s tiho željo, da bi katoliška prosveta vzgojila mladino, neupogljive značaje, ki bodo ostali vedno zvesti Cerkvi in domovini.

STAVKA NA KOLIČEVEM V BONAČEVI TOVARNI je prenehala 14. oktobra. Pričela je 17. avgusta ob 2 popoldne. Delavci so dosegli sledeče ugodnosti:

1. Radi stavke se ne sme noben delavec preganjati ali odpustiti. Nobeden ne bo izvzet od zopetne zaposlitve, kakor hitro bo zaposlitev mogoča. Pri zopetni zaposlitvi se bodo pri enaki sposobnosti in pri sicer enakih pogojih vpoštevali prednostno socialno šibkejši.

2. Delavstvu se prizna pravica organizirati se v oblastveno priznanih delavskih strokovnih organizacijah.

3. Delavstvo izvoli iz svoje srede šest zastopnikov in ravno toliko namestnikov.

4. Ob zopetni vzpostavitvi obrata stopi v veljavo priložena mezdna tarifa, ki tvori sestavni del sporazuma.

Akordne postavke se morajo določiti tako, da se nudi delavcem pri odgovarjajočem delu možnost zaslužiti najmanj 20 odstotkov več kot v urni mezdi. V vsakem primeru se jamči urni zaslužek. Ako so akordne postavke tehnično pravilno določene, se ne smejo znižati vsled tega, ker je delavec vsled pridnosti in pridobljene spretnosti dosegel višji zaslužek. Določbe se vnesejo v mezdne tarife.

5. V ostalem se bo službeno razmerje uredilo z delovnim redom, ki se bo sporazumno sestavil po uradnem vzorcu ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje.

6. Prednji sporazum stopi v veljavo čim ga je delavstvo sprejelo.

Ob končani stavki moramo izreči zahvalo vsemu prebivalstvu okraja Kamniškega, ki je z razumevanjem sledilo ostremu boju delavcev na Količevem za svoje pravice in jih v pravičnem boju podpiralo do končne zmage. Zastonj je bilo prizadevanje soc. demokratičnih agitatorjev, da bi odtrgali delavce od kmečkega prebivalstva. Ravno nasprotno so dosegli s svojim netovariškim rovaranjem med delavci, da so delavci spoznali, kako morajo biti naslonjeni na kmečko prebivalstvo, ako hočejo doseči svoje pravice, in da imajo v kmetu svoje odkrite zaveznike. Delavec in kmet gresta roko v roki v boljšo bodočnost — brez rdečih hujskačev!

Noni in Mani v gorah

Mladostni doživljaji z Islandije. — Spisal
Jón Svensson S. J. (Dalje.)

Tedaj se dvigneva in zapustiva duplino.

Ovce so se tako pridno pasle, da so se komaj zmenile.

Mani pa zakliče veselo:

»Pozdravljene! In hvala za mleko!«

Krotke živali, ki so pridno žvečile, se za slovo še nekaj krat za hip dobrohotno ozro za nama in midva nadaljujeva svojo pot v smeri proti jugu in greva poleg mogočne skalnate stene, ki nama je še vedno zapirala pot proti zapadu.

Zdaj je šlo mnogo hitreje nego prej.

Gorko mleko nama je bilo dalo skoro prav tako moč kakor dobro kosilo.

Ležeči konj.

A bilo je čudno, hodila sva in hodila, da, skoro tekla sva, in visoke skalne stene kar ni hotelo biti konec.

Kmalu se je oglasila zopet utrujenost in vedno počasneje sva prodirala.

Nenadoma Fidel obstane, nastavi ušesa, renči in tuli in gleda naprej...

»Kaj pa je že spet?« pravi Mani.

Postaneva, pa ne moreva dognati ničesar. Pa komaj sva bila hodila zopet pet minut, ko Mani vzklikne:

»Zdaj vidim!«

Pokaže s prstom naprej in sedaj vidim tudi jaz — živo konjsko glavo, ki je molela čez rob majhne globeli!

Fidel začne glasno lajati. Zadržujeva ga in ga skušava pomiriti.

»Kakšna sreča!« vzkliknem jaz. Saj to je konj, ki leži tam, da bi se odpočil!«

»Hvala Bogu!« pravi Mani. »Potem ga pa morava poskusiti ujeti.«

»Da, Mani. In potem bova jahala naprej in pot bo šla mnogo hitreje, in sicer ne da bi se utrudila.«

»Ampak to je pa že čez vse mere izborno!« zakliče malček prevzet.

»Da, res je! Ne bila bi si mogla boljšega želeti. — Pa zdaj morava biti previdna, da nama ne uide!«

»Gotovo, za vsako ceno. Konji se ne dajo tako zlahka ujeti kakor ovce.«

»Ne, resnično. In ker nama je šlo z ovcami tako dobro, skrbiva, da se nama s konjem prav tako posreči.«

Pokličem vedno živega Fidela in gadam Maniju, naj ga čuva.

»Zdaj moraš Fidela držati, Mani, in tukaj čakati, medtem se bom skušal jaz čisto sam približati konju.«

Mani sede v travo in drži psička ob strani. Jaz se bližam zelo počasi in previdno ležečemu konju. Neprestano me je gledal z velikimi, okroglimi očmi, ki so se svetile kakor steklo, in se sicer ni prav nič premaknil. Da ga ne bi splasil, se naredim kolikor se da prijaznega. Razdalja med nama je bila vedno manjša. Mani je čakal v najglobljem molku in v največji napetosti, kakšen bo konec mojega početja, ki je bilo za naju tako važno. Fidel je vse to spremljal z nenavadnim, napol zadržanim, zamolklim tuljenjem.

Končno pridem skoro tik do ležeče živali, le še en korak me je ločil od

KAMNIK. Občni zbor društva »Kamnik«. Sicer že malo pozno, a vendar s trdno voljo iti takoj na prosvetno delo, so se v sredo 23. oktobra zbrali člani društva »Kamnik« na svoj redni občni zbor. Čeprav je bila navzoča le ena petina vpisanih članov, je zbor potekel v najlepšem razpoloženju. Po prečitaniu zapisnika zadnjega občnega zbora pred dvema leti so prišla na vrsto poročila odbornikov, od katerih je bilo najbolj zanimivo predsednikov. Predsednik, gospod dr. Žvokelj, je članom najprej v spomin poklical one žalostne čase, ko je nasilna roka posegla v življenje lepo delujočega društva in ga za dve leti in pol obsodila na duhamorne počitnice. Spominjal se je članov, ki so med tem odšli v večnost, predvsem bivše tajnice društva, gđc. Metke Vidčeve, in g. Antona Lapa. Nadalje je predsednik omenil prisrčno slovo od bivšega blagajnika, g. kaplana Mihe Jenkota, ki je mnogo storil za društvo. Z žalostjo pa je ugotovil, da je med tem časom padlo zanimanje za društveno delo, saj je n. pr. vas Podgorje skoro popolnoma odpovedala. Kadar gre za idejne spore v društvu, ni nič hudega, še celo dobro, če pa se vgnezdijo osebnostni prepiri, mora društveno življenje v kratkem umreti. Lepo je končal g. predsednik svoje poročilo: Naj se mošt kmalu prevre, da dobimo za Martinovo močno vino zdravega in veselega društvenega dela. — Tudi g. Stergar, ki se je oglašil k predsednikovemu poročilu, je vzpodbujal člane k delu, ki ne sme poznati osebnih kapric. — Po poročilih so pregledniki predlagali dosedanjemu odboru razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta. Pri tretji točki dnevnega reda — volitve — je bilo predlaganih kar pet list. Izvoljena je bila lista s sledečimi člani: Matej Rihar, dekan, dr. Dominik Žvo-

kelj, odvetnik, Caserman Ivan, kaplan, Karol Albreht, trgovec, Pavle Kosak, kavarnar, Andrej Mejač, trgovec, Loboda Niko, organist.

Pri slučajnostih se je sprožila marsikatera misel za poživljenje društva. Zlasti se je poudarjalo, naj bi se društvo radi mnogovrstnega članstva delilo v čim več odsekov in naj bi se pravila tako spremenila, da bi se le oni člani smatrali za redne člane, ki bi se udeleževali v katerem izmed osnovanih odsekov. Drugi naj bi pa pristopali kot podporni člani, ki sicer plačujejo petkratno članarino rednih članov in nimajo ne aktivne ne pasivne volivne pravice, toda jim ostanejo vse druge pravice v društvu. Ta sprememba bi mogla prinesiti več gibčnosti v organizacijo samo, pa tudi več zanimanja pri društvenem delu. G. predsednik je poudarjal, da so bili za letos sprejeti vsi oni, ki so plačali članarino. Ker se je mogel kdo, ki se zanima za društvo, prezreti, je vse take povabil, naj se vpišejo v društvo. Sklenilo se je tudi, da se osnuje močan pevski odsek. Fantje-člani so zahtevali nazaj bivšo orlovsko telovadnico, da jo bodo mogli uporabiti za športne namene. Naloga novega odbora pa je ostala, da osnuje nadaljnje odseke kot so: dramatski, fantovski, dekliški, mladinski itd. — V upanju, da bo mogoče ob letu položiti obračun o zelo plodonosnem društvenem delu, se je občni zbor zaključil.

Knjige društva »Kamnik« naj vrnejo čim prej vsi, ki so si jih že pred ali ob razpustu društva izposodili. Tako ukazuje tudi 7. božja zapoved.

Grobovi. Na prvo nedeljo v mesecu oktobru je ležal na mrtvaškem odru priljubljeni in spoštovani posestnik ter daleč poznani kamniški vrtnar g. Anton Lap. Poudarja-

mo: na prvo nedeljo, ker ta nedelja je bila res njegova, ko je v družbi drugih mož in fantov redno pristopal k sv. obhajilu. Ko je tiste nedelje med mašo zvonček klical k obhajilni mizi in so se moški sramežljivo ozirali, kdo se bo prvi skorajžil, je bil prvi vedno rajni Anton, ki je z odločnim korakom stopil proti oltarju. In cvetlice na oltarju, ali jih ni on vzgojil? Dolga leta je zaztonj pa z veseljem posojeval cvetje za okraševanje farne cerkve. Zato je gospod dekan ob odprtem grobu lahko rekel s svetim pismom: Recite pravičnemu, da mu bo dobro. 36 vencev iz jesenskih cvetic je pokrilo grob vrtnarja Antona Lapa, ki ga je Vsemogočni gotovo presadil na nebeški vrt — tako verjemo. Ob žalski cerkvi, katere vestni ključar je bil v življenju, sedaj čaka vstajenja. Bog mu boji plačnik!

Isti dan smo v Podgorju pokopali tudi uradnico na okrajnem načelstvu, gđc. Rozalijo Barbič. Umrla je na posledicah operacije v ljubljanski bolnišnici, od koder je bila prepeljana v Kamnik. Bila je ljubeznjiva in postrežljiva uradnica. Naj ji sveti večna luč!

MEKINJE. Frančiškanski pevski zbor iz Kamnika je 5. in 6. okt. uprizoril pri nas obakrat dobro obiskano Vombregarjevo veseloigro »Zlato tele«. Dne 20. okt. pa je tukaj ob komaj srednji udeležbi gostoval cerkveni pevski zbor iz Viča z Doboviškovo dramo: »Rodoljub iz Amerike«. Oboji igralci so častno rešili svoje vloge. Skoro istočasno (20. in 27. okt.) so tukajšnje uršulinke proslavile 400-letnico ustanovitve svojega reda. Zunanji gostje so obakrat napolnili samostansko dvorano in z zanimanjem sledili peterim živim slikam s petjem in deklamacijami.

nje. Zelo sem se bal, da bo nenadoma skočil, se bliskoma obrnil in z zadnjimi nogami brenil proti meni. Srce mi je tolklo, vendar sem se le upal še enkrat prestopiti. Prav previdno mu položim roko na grivo... Zdaj je bil ujet...

Čutil sem, da je nalahko zadrgetal po vsem životu.

Vendar pa se tudi zdaj še ni pripravljaj, da bi vstal. Pobožam žival, da bi jo pomiril. Obenem potegnem vrvico iz žepa. Prav nalahko mu vtaknem en konec v gobec, pazeč pri tem dobro, da bi mu ne ležala nad jezikom, ampak pod njim, in jo privežem z dvema vozloza za spodnjo čeljust. Gledal sem pri tem zelo, da ne bi bila preveč napeta, da ne bi bilo treba dobri živali brez potrebe trpeti.

Zdaj je bil najin jahanec opremljen. Mani in Fidel sta bila brž zraven. Fidel je stopical previdno okoli našega velikega ujetnika in ga obvohal od vseh strani.

In vendar je ostal naš očitvidno skrajno krotki konj mirno v travi. Veliva mu, naj vstane, pa zastonj.

»Če noče vstati,« pravim Maniju, »se mu kar vsede na hrbet in potem poskusiva doseči, da vstane.«

»Izvrstno!« vzklikne Mani. »Saj to bo najbolj preprosto.«

Preden sedeva, pripomni Mani nekoliko s strahom na obrazu: »Pa ali veš, čigav je neki konj?«

Gotovo je eden izmed konj naše pristave,« odgovorim jaz, »in zato ga lahko mirno rabiva, da nekaj poti pojahava na njem. Skoro vsi konji, ki jih je najti tu okoli, so z naše pristave.«

S tem je bil Mani zadovoljen. Sicer je bil njegov pomislek utemeljen; zakaj utegnili bi biti nevarno, se kar tako polastiti tujega konja za pot tu v gorah. Mi otroci smo pa bili vajeni, prostega konja, če smo katerega slučajno srečali po gorskih potovanjih, ujeti, in na njegovem hrbtu sede, nekoliko pojahati. Doslej se še nihče ni radi tega pritožil nad nami.

Zato se nama tudi zdaj ni zdelo nič nedovoljenega, da porabiva tujega konja, ki nama bi mogel tu tako zelo koristiti.

Z mirno vestjo se torej začneva spravljeni ležeči živali na hrbet. Prvi, ki je sedel kot pravi jezdec, sem bil jaz. Z mojo pomočjo je sledil tudi mali Mani.

Vrvico, ki naj bi mi bila za vajeti, sem držal z levico. Z desnico sem se držal, da bo bolj varno, za gosto grivo. Potem velim bratu, naj se me dobro drži, da ne pade dol, ko konj vstane. Takoj se me oklene z obema rokama in reče:

»Tako, zdaj sedim trdno. Nikakor ne bom mogel dol pasti.«

»Dobro, Mani. Zdaj poskusiva konja pripraviti do tega, da vstane.«

Zdaj je prišel veliki trenutek...

»Hi, hot! — hi hot! — brr! brr!« kličeva oba obenem in tolčeva nalahko po konjevih rebrih. Toda, zares čudno: vse je bilo zastonj...

Konj je obračal samo glavo zdaj na desno zdaj na levo. Nekaterikrat jo je obrnil celo popolnoma nazaj in pogledal dobrodušno mlada človeška otroka, ki sta sedela na njegovem širokem hrbtu in bingljala z nogami.

(Dalje prihodnjik.)

HOMEČ. Prosvetno delo na Homecu je zopet v polnem razmahu. Po občnem zboru nanovo vzpostavljenega katol. prosvetnega društva sta se ustanovila v društvu fantovski in dekliški odsek, ki imata redne sestanke. Tudi dramski odsek pridno deluje; že pripravlja igro »Dom«, spisal J. Jalen, ki se bo igrala v nedeljo, dne 17. novembra. Katol. akcija je priredila v nedeljo, dne 3. nov. svečano akademijo v čast Kristusu Kralju. Nastopila je spet naša mladina, deklice z rajanjem pred Najsvetejšim, petje s simboličnimi vajami, dečki z ganljivo igrico »Slava Kristusu Kralju«. Na sporedu so bile tudi zborne deklamacije in govor. Vse je dobro uspelo. V nedeljo, dne 13. in 20. oktobra se je vršil tečaj Jugoslovanske strokovne zveze za skupino kamniškega okoliša v šmarci, dne 27. okt. pa shod Jugosl. strok. zveze v Društvenem domu na Homecu. Predavatelji so govorili o delu in potrebi strokovne organizacije, o delavski zakonodaji, o delu posameznih odborov, o knjigovodstvu, zapisnikih, vlogah na oblasti itd. Tečaja se je udeležilo veliko številno odbornikov in obratnih zaupnikov, pa tudi drugih delavcev in delavk, ki so predavanjem pazljivo sledili in važnejše reči tudi zapisali. Imeli so tudi skupno službo božjo, sv. mašo, kjer se je posebno lepo razlegalo skupno ljudsko cerkveno petje.

SPITALIČ. Pri nas se pripravljamo na sv. misijon, ki se bo vršil za našo župnijo od 24. novembra do 1. decembra tekočega leta. Ker je od zadnjega misijona preteklo že 14 let, se tega misijona tembolj veselimo. Vodili ga bodo misijonarji sv. Vincencija Pavelskega.

SV. TROJICA. Letos obhajajo Kamničani dvestoletnico obnove svoje župne cerkve na šutni. Imenuje se ta cerkev prvič l. 1232., ko je oglejski patriarh Bertold potrdil Marijino cerkev v Kamniku, pri kateri je bil prej hospital, in jo povzdignil v glavno župno cerkev čez vse druge. Duhovnik z imenom Henrik je bil tačas njen župnik. A že prej leta 1207. najdemo v Kamniku župnika Udalrika (Kos, Građivo V. str. 126). Za časa župnika Henrika je bila že ustanovljena v Kamniku ubožnica. Ustanovil je kamniški hospital okoli leta 1228. akvilejski patriarh Bertold (1216 do 1251) s pomočjo svojih dveh bratov in kamniškega župnika Henrika. V 15. stoletju je dobil nekaj ustanov v korist revežem in bolnikom (Gruden: Cerkevne razmere v 15. stol.). L. 1704. je imelo v tem meščanskem hospitalu za ubožce stanovanje in hrano kakih 15 postarnih oseb obojega spola. Zavod je imel desetine in svoje podložnike (Koblar: Izv. II., 59). Tako je l. 1455., v sredo po kresu (25. junija) ljubljanski meščan Henrik štavthajmer prodal zemljišče v Zalogu, kjer Ceršan (Seršan, Cerar?) sedi v kamniški sodnji, v moravški fari in, ki daje po tri funte vinarjev, 5 kokoši in 25 jajec, za 68 funtov dobrih dunajskih vinarjev. (Koblar, Izvestje VI. 135 in stat. anim.) V Zalogu pod Sv. Trojico sobile 4 hiše podložne od srede 15. stol. pa do srede 19. stol. ubožnici v Kamniku

(Spital gült Stain) namreč: štev. 13. Kuppec ali Kepec, kjer je bil (pred l. 1848.) in je še mlin; štev. 14. ravno tega imena tudi s polovico hube ali zemljišča; potem štev. 15. Cerar pd. Boštenek s 3/8 zemljišča in štev. 19. Krušnik pd. Jurkovec z 1/8 zemljišča, kar dajo vsi skupaj za eno celo kmetijo ali zemljišče kakršno je bilo izprva leta 1455.. Imenovani posestniki pa so bili vsled zemljiške odveze od l. 1848. dalje rešeni določenih dajatev imenovanemu zavodu v Kamniku. Ko je bil l. 1804. dne 24. junija veliki požar v Kamniku, je zgorela tudi siromašnica za uboge meščane obojega spola; pač so dobivali od tedaj siromaki podpore na dom, kar je trajalo 44 let, dokler niso iz zapuščine župnika Janeza Bedenčiča (umrl 1843, 1. aprila) zopet kupili hiše za onemogle (Poropat — Letopis Mat. Sl. 1876, 144). Skoro ob istem času kakor kamniški »špital«, je bil ustanovljen pred l. 1229. tudi od istih dobrotnikov tuhinjski hospital (sedaj špitalič), ki je pa služil kot gostinjec, v katerega so sprejemali zlasti revne popotnike, potujoče po cesti od Kamnika na Štajersko. Cerkev je že od njene ustanovitve zelo skrbela za reveže, o čemur pričajo njene mnogoštevilne ustanove.

* * *

Kje je grad Koprivnik ali Tovorov grad?

V knjigi Valvasorjevi: »Čast vojvodine Kranjske« je pisano, da je bil med Sv. Heleno in Tuštanjem na strmini grad Rabensberg ali Koprivnik imenovan. Koprivnik se je imenovalo zaselo, to je hiša, stoječa na samem, nedaleč od razrušenega gradu Koprivnika.

Od Jemčevega znamenja in mimo »Koprivnice« gre pot iz savske v moravsko dolino. Tod je stal imenovani grad K. na moravških tleh, kakor ga je tudi ohranil v sliki, kolikor je pač videl še od njega razvalin pred 250 leti kronist Valvasor (1640 do 1693). Isti kronist dokazuje še to, da je bil naslednik tega, tačas že razvaljenega gradu, Krumperk (Thurn unter Kreutberg). Turn ali nekaj »Tabor« je bil tudi Koprivnik, izprva Rabensberg, kot srednjeveški viteški grad. Rabensberg postavlja zgodovinar Kos v okolico Celja blizu Doberne in trdi, da je Labinsberg = lavni breg, Ravni breg. Šumi pa ni siguran, kje bi bil Rabensberg, kraj na Štajerskem, ali na Gorjenskem kje pri Kamniku. Ravna peč ali Vranja peč (Robinstein), tako je v zapisniku cerkvenih dragocenosti l. 1526. bila vpisana. Ker je pod Vranjo pečjo v ravni »novi« Kolovski grad (Gerlakstein) in so bili vranjepeški imenovani tudi kot vlastelini istega (Inhaber auf Rabensberg). Tako sta bila vlastelina Vranje peči dva grofa pl. Hohenwart, oče in sin: Jurij Jakob, rojen v Ravnah pri Košani na Krasu 1724, umrl v Ljubljani 1806 ter Franc Jožef, rojen v Ljubljani 1771, umrl 1844 kot znamenit mož v Radni gradu pri Boštanju. Oba graščaka kolovška in drugod v Ravnah, na Vranjepeči itd. počivata na Rovah v rodbinski rakvi. Skratka, Vranja peč — Kolovec in Koprivnik — Krumperk sta sta-

ra in nova gradova in ju je iskati pač tam, kjer sta. Ni pa gotovo in zgodovinsko nepojasnjeno je, kje je stal prvotni stari grad Rabensberg, če to vprašanje ne bo kdaj razvozljalo ugoden slučaj, najdene listine ali izkopanine morda.

Misijonski koledar za l. 1936.

Poučna knjiga o Kitajski

Zemljepisje, zgodovina, kultura, umetnine in sedanji položaj krščanstva na Kitajskem je izčrpno obdelan. To povedo že naslovi: Država sredine, Skozi 4000 let, Tri kitajske vere, Velik državnik — velik kristjan (Pavel Siu, cesarski kancler), Sun Wen in njegovi nauki, Boljševizem v Kini itd., itd. Dva članka sta napisala nalašč za naš Misijonski koledar prava Kitajca. O kitajski šoli piše dr. Simon Fong, duhovnik misijonske družbe, O kitajskem kmetu pa dr. Karel Ou.

Zabavno čtivo iz Kitajske

Vse, kar je iz Kitajske, kjer je vse narobe kot pri nas, je zanimivo za nas. Članekarji pa so posebej pazili na to, da je koristno združeno s prijetnim. Ni pa malo takih sestavkov, kjer se je pred vsem merilo na zabavnost. Vsaj sledečih čitatelj ne bo nikoli pozabil: Tri mandarinove žene, Kako zaviješ dolžniku vrat, Kitajec in sreča, Čudodelna breskev, Čuden dogodek.

Priročni vedež za vse

To je pravi vseznal. Točno pozna vse mere. Ve že ze celo leto naprej, ob kateri uri bo vsak dan sončni vzhod in zahod. Točno mu je znana postna zapoved. Ve za vse sejme. Zlasti kot zdravnik in svetovalec v prvi pomoči je na višku. Tudi železniške vozne cene, konzulati, rimske številke, razne takse, obrestno računanje in drugo mu ni neznano.

Koledar ima 136 strani velike osmerke. Skoro vsako stran poživilja lepa misijonska slika. Naslovna stran je krasna kitajska umetnina v štirih barvah. Stane 10 Din. Naroča se v Grobljah, p. Domžale.

Ako potrebujete

DOBRE PEČI in štedilnike

oglasite se

pri Franc Kosmaču v VELIKEM MENGŠU

(cesta na Moste)

Dobite najboljše in najcenejše peči, izdelane od domačih družinskih članov - strokovnjakov, zato brez konkurence v delu in ceni. Proti jamstvu tudi na odplačila.

CILKA ZAJC — strojno pletenje, Groblje, Društveni dom — Poceni poluverji, nogavice, šali rokavice i. t. d.

OTROŠKI KOTIČEK

Piše striček Podgorski
p. Stahovica pri Kamniku.

ZA ZACETEK

Prinesli so »Naš list« in deca je pogledala na zadnjo njegovo stran. Aaaaa! Nič! Ali res nič? Kam pa šel je ljubi striček, kam je zginil naš kotiček? Tako so se tiste dni povpraševali otroci, ki so bili v velikih skrbeh za svoje pravice.

Gospod urednik je bil pa tudi v velikih skrbeh, v nič manjših, bi rekel, kakor naši mali. Otroci za svoje pravice, urednik pa za število bralcev in naročnikov. Zato je sklenil, da dobi novega strica, še preden prigrmi nadenj truma iz vrst najmlajših in zahteva od njega to, kar jim po vseh postavah današnjih dni gre. Saj bi ga bilo sram, če bi ga vi videli, kako on, cel možak, trepeta pred armado naših malih, kako jim obeta poboljšanje. Zato je šel na lov in sklenil, da mora za vsak denar dobiti novega strica. Ali strici in strički ne rastejo za vsakim grmom. Ves truden in upehan, kar pomilovanja vreden, je priromal nazadnje semkaj pod kamniške planine. Tako priliznjeno je začel hvaliti naš žilavi rod, ki tu že od davnih dni biva in hodi, nazadnje se je pa izdal: Iz tega rodu hočem dobiti novega strica, ki naj bo trden ko dren in prijazen in mehkec ko med in puter. Zatrjeval je, da ne gre prej nazaj, odkoder je prišel, dokler ne dobi novega strica za svoje preljube male čitatelje.

»Bog pomagaj,« sem si mislil, »ali naj imam zdaj tega človeka celo zimo na glavi!« in hitro sem mu obljubil, da se ga hočem usmiliti, samo da je šel od hiše. Naj torej bo v božjem imenu! Zdaj ne smem z besedo nazaj. Vem, da sem si naložil težko breme, — o, stric biti ni lahka stvar! — pa naj bo zaradi vas vseh, ki radi kramljate s svojimi strički. Imejte pa poleg drugih dobrot še mene za svojega strica. Prav rad vas bom imel, rad bom z vami kramljal, zato se pa tudi vi radi name obračajte. Kar vsedite se doma, pa mi napišite drobno pisemce in ga mi pošljite, tako bo najcenejše.

Dobro pa si zapomnite moj naslov, da ga mi ne bo treba vedno ponavljati. Moj naslov se torej glasi enkrat za vselej takole:

Stric Podgorski,
pošta Stahovica pri Kamniku.

Zdaj pa, otroci, na delo! Čim prej, tem bolje. Stric vas čaka z odprtimi rokami.

BILO JE VČERAJ...

Bilo je včera. Kdaj, katerega dne in kje,

nas nič ne briga. Šel sem mimo sosedovega vrta. Ves je bil v cvetju. Zdel se mi je vsaj tako lep, kakor polovica raja. Stal bi bil in stal in gledal, gledal od ranega jutra do poznega večera, pa bi se ne bil nič naveličal. Zares lep je bil sosedov vrt! Ponoči pa ga je poparila slana, strašna jesenska slana. Naredilo se je jutro, in spet sem šel mimo vrta. Toda kje je sedaj tista njegova lepota? Ali jo je res vzela slana ene noči? Skoro ni mogoče verjeti, a je vendar resnica.

Sinko moj, hčerka moja, ali sta že kdaj v tem in takem razdejanju gledala podobo človeške duše, ko jo je ranil en sam smrtni greh?

Da, da, en sam smrtni greh in slana ene noči, pa tako razdejanje...

KAKO BO?

Pravijo, da je bilo v tistih dneh, ko sta Kristus in sv. Peter po svetu hodila, nevedne učila in na vse strani dobrote delila. Pa sta prišla mimo njive in zagledala kmeta, ki je ravno sejal pšenico.

»Kako bo, oče, kako?« je hitel vpraševati sv. Peter.

»Slaba bo, slaba,« je odgovarjal mož, »v blato jo sejemo, saj še vzkaliti ne bo mogla.«

Prišla je pomlad, in spet sta hodila naš Gospod in sv. Peter po svetu. Videla sta na polju ljudi, ki so pleli žito.

»Kakšna bo letina?« je vprašal sveti Peter.

»Nič prida ne bo, vse se bo posušilo,« mu odgovarjajo ljudje. »Še za živino ne bomo pridelali.«

Prišlo je poletje, in Kristus Gospod je spet hodil s sv. Petrom po naši zemlji. Ljudje so bili na polju in so sadili zelje.

»Dober dan!« je pozdravljal sv. Peter, »kakšna bo letina, dobri možje in pridne žene!«

»Ah, kako naj bo letina dobra, ko nam bo pa črv vse snedel,« je dobil spet sveti Peter malo zadovoljiv odgovor.

Prišla je jesen in spet sta se prikazala med ljudmi Kristus in sv. Peter. Ogleovala sta domove naših ljudi in sv. Peter je videl, da so vendar precej spravili pod streho vsega, kar potrebujejo za živež oni in živina. Videl je precejšnje zaloge žita, videl cele skladovnice sena in slame, videl ogromne množine krompirja, pa se je razjezil nad ljudi: »Skozi celo leto so godrnjali, da ne bodo nič pridelali, zdaj pa

imajo take zaloge!« In poln nevolje se je obrnil na Gospoda: »Zakaj si jim dal toliko blagoslova!«

»Res je,« je dejal Gospod. »Če bi hotel tako delati, kakor ljudje v svoji nepremišljenosti vse naprej pojedjo in v nič denejo, če bi jaz hotel po človeških besedah ravnati, potem bi res ničesar ne pridelali. Ali zaradi otrok, ki so še nedolžni in zaradi ljube živinice, sem usmiljen in hočem biti tudi zanaprej usmiljen. Naj ljudje spoznajo, da je le eden dober in ta je in ostane — Bog.«

NA GROBU VELIKEGA MOŽA

Lansko leto me je zanesla pot v Maribor. To priliko sem porabil zato, da sem mimo grede stopil na grob našega velikega škofa Slomškega. Kdo izmed vas ga ne pozna!

Prav ta mesec bo preteklo 135 let, odkar se je našemu narodu rodil ta izredni mož. Na njegovem grobu mi je prišlo na misel: Sam Bog v nebesih ve, ali se naša mladina zaveda, kaj je bil in je še našemu narodu škof Slomšek? In kakšne dolžnosti ima zlasti naša mladina do tega velikega moža, zlasti sedaj, ko se mu pripravlja čast oltarja. Vaš stric Podgorski ne bo doživel dneva, ob katerem se bo reklo, da imamo mi, Slovenci, svojega zastopnika v zboru nebeskih svetnikov. Vas pa, kakor trdno upam, čaka tisti srečni dan, ko bomo lahko rekli: »V nebesih imamo svetnika — moža, ki je govoril naš jezik, ki je pisal našo besedo, ki je prepeval naše pesmi!«

Velik bo tisti dan za nas vse. Zato zasluzi, da si ga čimprej zaslužimo z besedo svoje molitve. In ti, slovenska mladina, si v prvi vrsti poklicana, da za to izredno čast mnogo moliš, moliš in še enkrat moliš. Zato molitev za milost slovenskega svetnika svojim bodočim nečakom in nečakinjam kar najtopleje priporočam.

Ali smem pričakovati, da boste za to milost začeli moliti in prositi zlasti zdaj, v mesecu Slomškovnega rojstva?

NA GROBOVIH

Mesec vernih duš je tukaj. Vse je hitelo na grobove, vse donášalo cvetja in svečic, da dostojno olupša zadnje bivališče dragih pokojnih. Prav je tako.

Vem, da ste tudi vi šli na grobove. Čeprav sem prepričan, da še niste toliko nesrečni, da bi morali objokovati izgubo mamice in dobrega ata, pa ste zato z radovednostjo prebrali imena in napisе tam po nagrobnih spomenikih. Dobro! Glejte, tudi jaz vam bom predložil en nagrobni napis. Le dobro si ga oglejte!

zastonj bi grob močila solza vroča,
O grenka, grenka bila bi ločitev,
zastonj bi nas morila bol pekoča:
če ni med nami močna vez molitev,
če ni pri Bogu večnega življenja,
če ni po smrti večnega vstajenja.

Zdaj pa, ljubi moji, hitro v roke katekizem in mi povejte, na katere člene apostolske vere se ta napis opira. Kdor bo to stvar najbolj rešil, bo v prihodnjem »Našem listu« pohvaljen. Odgovorov želim vsaj do 30. novembra. Naslov pa veste.

Mama: Pepček, zakaj pa jokaš? — Pepček: Pes me je v prst ugriznil. — Mama: Le čaka naj, ga bom že jaz naučila, kaj se pravi grizti. — Pepček: Mama, nikar, saj že zna.

Učitelj: Neenake stvari se ne dajo števati. Šest jabolok in šest hrušek ni ne dvanajst jabolok in ne dvanajst hrušek. — No, kaj bi pa ti rad povedal, Jakec? — Jakec (krčmarjev sin): Šest litrov vode in šest litrov vina je pa le dvanajst litrov vina.

Učitelj: Francek, pojdi pogledat, če je barometer kaj padel. — Francek (priteče nazaj): Kar brez skrbi bodite, barometer visi in žebelj je močno zabiti.

Mojster: Kdo je pa češnje jedel; spet vidim pečke na tleh! — Vajenec: Jaz že ne, jaz sem vse s pečkami pojedel.

Učitelj: Čemu je v našem mestu toliko mostov? — Učenec: Zato, da voda pod njimi teče.

KAJ JE TO!

Bilo je na dan pred praznikom sv. Rešnjega Telesa leta 1915. Težko ranjen vojak v neki vojaški bolnišnici je bil v smrtnem boju. Že je prejel z veliko pobožnostjo sv. popotnico, kar naenkrat vpraša duhovnika: »Ali veste, kaj je presv. Rešnje Telo?« — Začuden nad tem vprašanjem mu odgovori duhovnik, da nekaj sicer že ve, da je pa to velika skrivnost, ki jo bomo šele v nebesih prav spoznali. Vojak pa odgovori: »Da, na zemlji le premalo vemo, kaj je Jezus, jaz pa bom jutri vedel, ker bom že v nebesih.« Ko je napočil praznik presv. Rešnjega Telesa, je njegova duša odhitela v nebesa.

SPOMENIKI

Velikim in slavnim možem so od nekdanj postavljaljali mogočne in krasne spomenike, ki naj oznanjajo poznejšim rodovom čast in slavo teh slavnih oseb. — Naš Gospod si je postavil sam sebi čudovit spomenik, pa ni si ga postavil iz lesa ali kamna, ne iz bron ali zlata ali srebra, ampak, česar tudi največji učenjak niti misliti ni mogel, to je storil; skrnil se je pod podobo kruha in rekel: »To je moje Telo! To delajte v moj spomin!« — Ta spomenik pa ni mrtva reč, ampak polno življenja je v njem: to je šola najlepših čednosti, tu se učimo tiste globoke ponižnosti, ki je bila tako lastna našemu Gospodu, tu ga vidimo tako preprostega, brez vse slave, brez veličastva, tu ga občudujemo pokornega najvišjemu ali najzadnjemu duhovniku, tu ga gledamo tolikanj ljubeznivega, ker deli le dobrote in milosti.

Ta spomenik pa ni samo šola najlepših čednosti, ampak je tudi studenec vseh milosti! Iz tega studenca zajemajmo dan za dnem, da bomo potem en dan mogli Njemu služiti, da bomo en dan zanj živeli — in drugi dan zopet tako in tretji dan zopet, da bomo se navadili živeti evharistično življenje. Če smo se takega mišljenja naučili na evharističnem kongresu, potem je kongres dosegel svoj namen.

V. Čadež:

Svetoletno romanje

Dve jutri zaporedoma sem maševal v Asiziju v kripti na grobu sv. Franciška. Nad kripto se dvigata namreč še dve cerkvi; gornja, kolikor sem videl, ima malo obiskovalcev, toliko več pa spodnja; ta ima znamenite freske Giotto-ve, žal, da je preveč temna. Castilci ustanovitelja treh redov tu sem neprenehoma prihajajo in odhajajo. Kaj bo šele prihodnje leto ob 700-letnici njegove smrti! Samo zjutraj v septembru je došlo iz Belgije krog 2000 romarjev, namenjenih v Rim. Pa kako hitro so jih na avtih prepeljali v Asizi od kolodvora, ki je pol ure oddaljen! V poldrugi uri so bili vsi v mestu, v nekaj urah pa zopet nazaj. Na kolodvoru sem videl, kako izborno je bilo zanje preskrbljeno glede vožnje po železnici. Imeli so tri posebne vlake z lepimi vagoni, v katerih so se pripeljali prav od doma, kupeje so imeli vse numerirane, tako da je vsak natančno vedel, kam ima sesti; stroji kajpada so bili laški za časa vožnje po laškem ozemlju. Bilo je s temi Belgijci tudi veliko duhovnikov, ki so romali s svojimi verniki; srečo sem imel, da sem odmaševal malo pred njihovim dohodom, sicer ne vem, kako bi prišel na vrsto.

V cerkvi sv. Klare je shranjeno truplo te svetnice, katero kažejo romarjem. Truplo, katero so našli šele novejši čas, ima odkrit obraz; koža je zažrneta, sicer je pa dobro ohranjen. Iz že omenjenega vzroka sem se v tej cerkvi mudil dalj časa, medtem ko so prihajali vedno novi častilci sv. Klare, oziroma obiskovalci Asizija.

Nameril sem korak proti stolnici, ko ravno stopita iz nje dva moja tovariša, s katerima smo se enkrat že snidli v Rimu. Šli smo skupaj proti utrdbi nad mestom, odkoder je bil razgled skoro po vsej Umbriji, pa smo se že morali raziti. Bilo je isti dan 31. avg. zvečer po Ave Mariji, ko sem odhajal proti hotelu »Windsor«, kjer sem stanoval, in sem srečal družbo kakih 20 ljudi, ne da bi se zanj zmenil. Naenkrat pa mi zadoni na uho pozdrav v domačem jeziku: Dober večer, g. župnik! Ozrem se in ugledam znanco iz Trsta, po rodu Gorenjko iz Tržiča. Dva znanca sem ta dan že videl; v tretje gre rado, torej še en slučaj! Kdo bi si bil mislil v tem tujem kraju! Po kratkem pomenku sva morala iti vsak svojo pot.

Dne 1. septembra sem obiskal Loreto, ki mi je po legi kraja in po lepoti cerkve zelo ugajal; tožili so mi pa, da se le majhen del rimskih romarjev odloči za to nekdanj tako slavno Marijino božjo pot.

Še isti večer sem se poslovil od Loreta in se vozil do Benetk vso noč, z dveurnim postankom v Bolonji. Na potovanju se človek nekako utrdi, tako da sem precejšen del noči na vlaku mogel pozabiti za spanje; varnega sem se čutil dovolj; saj toliko se lahko hitro spozna, kakšna je bližnja okolica v vagonu in če je varno zatisniti oči ali ne.

Ne bom opeval razkošnega bogastva palače v Benetkah, tudi ne razkladal, kako se da, zlasti v Benetkah, premisljevati minljivost slave tega sveta, vplesu pa hocem epizodico, ki sem jo doživel, ko sem se peljal na otok Lido. Po sv. masi sem se podal na parnik, ki je blizu beneskega kolodvora čakal na odhod na Lido. Poleg mene je sedel nekdo, cigar tip je razodeval, da v njem ni laske krvi. Spustil sem se v pogovor z njim, iz katerega sem kmalu zvedel, da imam opraviti s Slovakom. Poudarjal je, da je Slovák iz Čehoslovaske, toda ne Čeh. »Čehi so sami husitje, mi smo pa odločni katoličani,« tako je zatrjeval. Nasprotni nama so sedeli trije. Ker moj sosed ni vedel, koliko časa traja vožnja na Lido, sem v laškem jeziku enega nasproti sedečih vprašal. Pa mi odvrne: »Mi ne govorimo italijansko, mi smo Čehi — Husitje« in še ostala dva pritrdita: »Mi smo Čehi — Husitje.« Moj sosed je bil očitno v zadregi, ker se ni nadejal, da ga bo kdo razumel, ko je povedal svojo sodbo o Čehih; oba sva bila pa za eno skušnjo na boljšem: kako je treba biti previden, če govoris v kateremkoli jeziku, ker nikdar nisi popolnoma gotov, da te nihče ne razume. Kaj se nam je primerilo n. pr. v Florenci? V hotelu »Stella d' Italia« smo naleteli na uslužbenca, s katerim smo se dalj časa radi sob pogajali v laškem jeziku, med seboj pa se pogovarjali v materinščini; kar je čez nekaj časa dal na znanje, da razume slovensko, ko je naenkrat začel dobro slovensko govoriti.

Benetke sem zapustil še isti dan kot sem došel in sicer popoldne in se peljal naravnost do Postojne, kjer sem prenočil. 3. sept. sem odšel od tam. Težki oblaki so viseli nad Postojno in hladno je bilo ta dan: točna podoba tega, kar se je godilo v moji duši, ko sem videl kako raste tam za naše ljudi veliko trnja, če bi pa iskal rož med trnjem, bi težko katero našel. . . . Še isti dan popoldne sem se znašel na svojem domu, Boga hvaleč, da sem srečno prevozil na železnici nad 2600 km in brez nezgode dovršil romanje ter prinesel seboj nepregledno galerijo dragocenih vtisov in spominov.

In sedaj? Mislim, da se nam vsem rimskim romarjem godi enako: duh uhaja vedno nazaj proti mestu, o katerem pravi pesnik: Vsega sveta veličast nadkriljuješ, ti mesto edino.

Rim presrečni, ti Rim, stolica večna svetá!

(Opeka, Rimski verzi).

Kakor sedaj, nam bo duh pač tudi še v bodoče pogosto poletaval v Rim kakor pravi isti pesnik:

Dokler mi bežni bo čas spomin tvoj obnavljal na zemlji, leto za letom bo duh romal na jug mi nazaj!

V duhu poslušal bom spev o večnem, o blaženem mestu, spev, ki je vabil mi kdaj solzo hvaležno v oko . . .

Konec.